

ZÁKON

**ze dne 2013,
kterým se mění zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších
předpisů, a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o důchodovém spoření

Čl. I

Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění zákona č. 399/2012 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 1 písm. a) se číslo „35“ nahrazuje číslem „40“ a slovo „nebo“ se zrušuje.
2. V § 2 odst. 1 se tečka na konci písmene b) nahrazuje slovy „, nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní:
„c) od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2014.“.
3. V § 2 odst. 2 se za slovo „pojištění“ vkládají slova „, nebo jejíž důchodové spoření zaniklo podle § 4 odst. 9“.
4. V § 2 odst. 3 se za slovo „důchodu“ vkládají slova „, převodu prostředků do státního rozpočtu a výplaty prostředků“ a slova „b)“ se nahrazují slovy „a) a c)“.
5. V § 4 odst. 5 věť první se za slova „o skončení smlouvy“ doplňují slova „podle odstavce 9 nebo“.
6. V § 4 se doplňují odstavce 9 a 10, které znějí:
„(9) Účastník může smlouvu o důchodovém spoření vypovědět nebo uzavřít s penzijní společností dohodu o jejím skončení ve lhůtě 3 měsíců po uplynutí 5 let od vzniku účasti na důchodovém spoření. Účast na důchodovém spoření v takovém případě zaniká posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém byla výpověď doručena penzijní společnosti nebo uzavřena dohoda o skončení smlouvy. Penzijní společnost je povinna účastníkovi neprodleně po doručení výpovědi písemně potvrdit její přijetí a sdělit datum zániku důchodového spoření.
(10) Penzijní společnost je povinna neprodleně po doručení výpovědi nebo uzavření dohody o skončení smlouvy oznámit správci Centrálního registru smluv den zániku důchodového

spoření účastníka. Oznámení o zániku důchodového spoření účastníka se podává elektronicky způsobem stanoveným správcem Centrálního registru. Přílohou oznámení je kopie výpovědi nebo dohody o skončení smlouvy.“.

7. V § 5 se vkládá nové písmeno a), které zní:

„a) výpovědi nebo dohodou podle § 4 odst. 9,“.

Dosavadní písmena a) a b) se označují jako písmena b) a c).

8. V § 6 odstavci 3 se tečka na konci odstavce nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno l), které zní:

„l) datum zániku účasti na důchodovém spoření, zanikla-li účast podle § 5 písm. a).“.

9. V § 7 se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 4 a 5.

10. V § 7 odst. 4 a 5 se číslo „4“ nahrazuje číslem „3“.

11. V § 14 odst. 1 se za slova „důchodového pojištění,“ vkládají slova „nebo dosažením věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod stanoveného podle § 32 zákona o důchodovém pojištění“ a na konci odstavce se doplňuje věta „Při stanovení věku podle věty první u žen se má za to, že žena vychovala 2 děti.“.

12. V § 16 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „V případě, že dědic o převod podle věty první nepožádal, vyplatí mu penzijní společnost prostředky podle věty první do 1 měsíce ode dne, kdy o to dědic písemně požádal.“.

13. V § 16 se odstavec 5 zrušuje.

14. Za § 16 se vkládá nový § 16a, který zní:

„§ 16a

(1) Pokud účast na důchodovém spoření zanikla podle § 4 odst. 9, převede penzijní společnost nejpozději do 3 měsíců od zániku účasti 60 % prostředků účastníka správci pojistného a zbylé prostředky v této lhůtě vyplatí účastníkovi.

(2) Pokud bude hodnota 60 % prostředků účastníka nižší než 60 % výnosu pojistného připadajícího na poplatníka, převede penzijní společnost ve lhůtě podle odstavce 1 správci pojistného prostředky odpovídající hodnotě 60 % výnosu pojistného připadajícího na poplatníka a zbylé prostředky v této lhůtě vyplatí účastníkovi.

(3) Pokud prostředky účastníka nedosahují hodnoty odpovídající 60 % výnosu pojistného připadajícího na poplatníka, převede penzijní společnost ve lhůtě podle odstavce 1 správci pojistného všechny prostředky účastníka.

(4) Prostředky účastníka převedené správci pojistného podle odstavce 1 až 3 jsou příjmem státního rozpočtu a započítají se na úhradu pojistného na důchodové pojištění.“.

15. V § 18 odst. 1 písm. c) se za slovo „dobu“ vkládají slova „15 nebo“.

16. V § 19 odst. 2 se věta „Takto lze určit pouze jednu osobu, kterou je účastník oprávněn měnit.“ nahrazuje větou „Takto určenou osobu je účastník oprávněn měnit.“ a za větu třetí se vkládá věta, která zní: „V případě určení více osob bez určení jejich podílu na splátce pozůstalostního důchodu, jsou jejich podíly stejné.“.

17. V § 74 odst. 2 se na konci písmene e) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) zániku účasti na důchodovém spoření podle § 4 odst. 9.“.

18. V § 101 odst. 1 písm. y) se za slovy „odst. 4,“ slovo „nebo“ zrušuje a na konci odstavce 1 se tečka nahrazuje slovy „, nebo“ a doplňuje se nové písmeno za), které zní:

„za) postupuje v rozporu s § 16a.“.

19. V § 111 odst. 1 se slova „1 roku“ nahrazují slovy „2 let“.

20. V § 111 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Fyzická osoba se může stát účastníkem důchodového spoření ve lhůtě podle odstavce 4, pokud byla v době podle § 2 odst. 1 příslušníkem nebo vojákem podle odstavce 4.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

Tímto zákonem se ode dne nabytí jeho účinnosti řídí i právní vztahy vzniklé ze smluv o důchodovém spoření uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o důchodovém pojištění

Čl. III

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona

č. 263/2002 Sb., zákona č. 264/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 24/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 405/2006 Sb., zákona č. 152/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 218/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 178/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 108/2009 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 135/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 220/2011 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 470/2011 Sb., zákona č. 314/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 403/2012 Sb., zákona č. 463/2012 Sb. a zákona č. .../2013 Sb., se mění takto:

1. V § 34 odst. 1 větě první se slova „jiného právního předpisu“ nahrazují slovy „zákona o důchodovém spoření“.

2. V § 34 se za odstavec 7 vkládá nový odstavec 8, který zní:

„(8) Za dobu účasti pojištěnce na důchodovém spoření se pro účely tohoto zákona nepovažuje taková účast na důchodovém spoření, která zanikla výpovědí nebo dohodou podle § 4 odst. 9 zákona o důchodovém spoření.“.

Dosavadní odstavec 8 se označuje jako odstavec 9.

3. V § 56 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Zanikla-li účast na důchodovém spoření výpovědí nebo dohodou podle § 4 odst. 9 zákona o důchodovém spoření až po přiznání starobního důchodu, výše starobního důchodu se přepočte tak, jako by pojištěnec nebyl účasten důchodového spoření, a to ode dne přiznání starobního důchodu.“.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

A. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platné právní úpravy

Matérie upravovaná navrhovaným zákonem se dotýká zákona č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření. Možnost účastnit se důchodového spoření je lidem dána od ledna 2013, přičemž stávající úprava umožňuje lidem starším 35 let vstoupit do systému pouze do 1. července 2013, s výjimkou těch, kteří zjednodušeně vyjádřeno nebyli plátcí pojistného na důchodové pojištění v této době a mají tak speciální lhůtu.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované úpravy

Navrhované změny rozšiřují některé možnosti pro účastníky a potenciální účastníky důchodového spoření. Návrh např. obsahuje i možnost přehodnotit rozhodnutí o vstupu do důchodového spoření tak, aby na jedné straně vyhověl potřebám účastníků a zároveň neohrozil stabilitu systému. Další změny mají za cíl posílit atraktivnost důchodového spoření parametrickými úpravami u dědění prostředků a tzv. výplatní fáze.

Podrobnější vysvětlení navrhované úpravy je obsahem zvláštní části důvodové zprávy.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na rovnost mužů a žen, sociální dopady, dopady na životní prostředí a na podnikatelské prostředí České republiky

Na státní rozpočet nebudou mít změny skoro žádné dopady. Navrhované změny v zákoně o důchodovém spoření a souvisejících zákonech si vyžádají pouze menší náklady na úpravu informačních systémů penzijních společností a finanční správy. Návrh zákona nemá žádné dopady na rozpočty krajů a obcí, životní prostředí a problematiku rovnosti žen a mužů. Nepředpokládají se ani žádné sociální dopady.

4. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

5. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Návrh zákona obsahuje pouze parametrické úpravy tzv. fondového pilíře, neobsahuje zásadní prvky, které by bylo možné hodnotit vůči konkrétní právní úpravě na evropské úrovni. Nicméně pro úplnost lze zopakovat, že problematika systémů důchodového zabezpečení není harmonizovaná na evropské úrovni s výjimkou směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/41/ES ze dne 3. června 2003 o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění a dohledu nad nimi, která ovšem řeší zcela specifickou problematiku činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění a v českém právním řádu je

transponována zvláštním zákonem. Systém důchodového spoření je tak zcela v kompetenci České republiky. Návrh zákona je tak s právními akty Evropské unie slučitelný. Návrh zákona respektuje požadavky vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona je v souladu s Dohodou o Evropském hospodářském prostoru.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první – Změna zákona o důchodovém spoření

K bodu 1 a 2

Návrh změn umožňuje prodloužení období pro vstup do důchodového spoření, a to zvýšením věku pro vstup na 40 let a také otevřením dalšího období pro vstup pro osoby starší 40 let, a to o období roku 2014.

K bodům 3 až 8, bodu 14 a 17

Navrhované změny mají za cíl umožnit účastníkovi vystoupit ze systému důchodového spoření, a to ve vymezeném období tří měsíců po uplynutí 5 let účasti v systému.

V případě, že se účastník takto rozhodne, nebude mu již umožněno do systému znovu vstoupit. Po zániku účasti, který nastává posledním dnem kalendářního měsíce, v němž došlo k uzavření dohody s penzijní společností o skončení smlouvy o důchodovém spoření nebo k doručení výpovědi penzijní společnosti, převede penzijní společnost 60 % hodnoty prostředků účastníka zpět do státního rozpočtu jako úhradu pojistného na důchodové pojištění a na účastníka se pro účely výpočtu důchodu z důchodového pojištění bude pohlížet, jako by nikdy účastníkem důchodového spoření nebyl. 60 % odpovídá části pojistného, o kterou bylo sníženo pojistné na důchodové pojištění z důvodu účasti v důchodovém spoření.

V případě, že by hodnota 60 % prostředků účastníka byla nižší než 60 % vybraného pojistného (návrh používá pro vybrané pojistné termín výnos pojistného v souladu se zákonem o pojistném na důchodové spoření), bude penzijní společnost do státního rozpočtu převádět hodnotu prostředků účastníka odpovídající 60 % vybraného pojistného.

V případě, že by hodnota prostředků účastníka nepostačovala ani na úhradu 60 % vybraného pojistného, budou převedeny všechny prostředky účastníka a účastníkovi již nebude nic vyplaceno, ovšem stát také nebude vymáhat neuhrazenou část.

Je samozřejmě stanovena povinnost penzijní společnosti informovat o zániku účasti správce Centrálního registru smluv a v případě výpovědi, tedy kdy účastník činí jednostranný právní úkon, také dána povinnost písemně oznámit účastníkovi den zániku účasti. Účastník musí mít podklad k oznámení zániku účasti svému zaměstnavateli. Účast vzhledem k systému placení pojistného musí zanikat ke konci měsíce.

K bodům 9, 10, 12 a 13

Cílem navržených změn je umožnit dědici, který je starší 18 let a je účastníkem důchodového spoření, výběr mezi převodem zděděného podílu na prostředcích účastníka na svůj osobní důchodový účet a výplatou tohoto podílu. Stávající úprava totiž neumožňuje výběr u dědice, který je již účastníkem důchodového spoření, a prostředky musí být vždy převedeny do důchodového spoření dědice. S navrhovanou možností výběru souvisí i návrh na zrušení povinnosti penzijní společnosti ověřovat u správce Centrálního registru smluv, zda je dědic účastníkem. Toto již nebude potřeba vzhledem k možnosti volby.

K bodu 11

Podle současné právní úpravy vzniká účastníkovi důchodového spoření nárok na důchod z naspořených prostředků, pokud je mu přiznán starobní důchod ze státního důchodového pojištění. Panují obavy z toho, že někteří lidé by z různých důvodů nesplnili kumulativní podmínky pro vznik nároku na starobní důchod ze státního důchodového pojištění (důchodový věk a pojištěná doba), a v důsledku toho by nemohli čerpat prostředky naspořené ve fondovém pilíři. Proto se navrhuje stanovit pro účastníka možnost čerpat naspořené peníze z důchodového spoření už při dosažení důchodového věku. Účastník si tak bude moci k čerpání prostředků vybrat ze dvou životních situací tu vhodnější pro něj.

Pro posuzování důchodového věku u žen se navrhuje stanovit fikci, že žena vychovala 2 děti, a to z toho důvodu, že pojišťovna, která uzavírá pojistnou smlouvu o pojištění důchodu a následně správce Centrálního registru smluv, který tuto smlouvu registruje, nemůže vést takové správní řízení, které při posuzování nároku na důchod vede Česká správa sociálního zabezpečení. Upravení povinnosti posuzovat počet vychovaných dětí na základě úpravy zákona o důchodovém pojištění pro správce Centrálního registru smluv by přineslo velkou administrativní zátěž jak pro tento správní orgán, tak pro ženy, které by musely řízení o posuzování počtu vychovaných dětí absolvovat dvakrát. Došlo by tím také k podstatnému zpoždění výplaty důchodu z II. pilíře. Dále je nutné zohlednit, že penzijní společnost a pojišťovny musí mít pro splnění povinnosti týkající se zasílání nabídek pojištění důchodu stanoven realizovatelný postup, tj. nemohou zohledňovat počty vychovaných dětí, a současně načasování zasílání nabídek musí odpovídat alespoň ve většině případů předpokladu ohledně doby čerpání důchodu z důchodového spoření (tedy možnosti výběru mezi nárokem na starobní důchod a pouze důchodovým věkem).

K bodu 15

Cílem návrhu je rozšířit danou nabídku pojištění důchodu o důchod vyplácený po dobu 15 let. Tato varianta může zaujmout ty účastníky, kteří např. ze zdravotních důvodů nepředpokládají delší dobu strávenou v důchodu. Ovšem z důvodu zachování smysluplnosti důchodu z fondového pilíře není vhodné délku vyplácení snižovat pod hranici 15 let.

K bodu 16

Cílem návrhu je rozšířit možnost pojištěného zvolit pro pozůstalostní důchod více osob a jejich podíly na výplatě tohoto důchodu.

K bodu 18

Vzhledem k nově stanoveným povinnostem penzijní společnosti při ukončení účasti účastníka na důchodovém spoření podle navrhovaného ustanovení § 16a, je doplněn i související delikt penzijní společnosti.

K bodu 19

V souladu s umožněním dalšího období vstupu do systému důchodového spoření je žádoucí adekvátně upravit dobu, po kterou má penzijní společnost umožněno využít zvýšeného limitu na náklady na propagaci a reklamu.

K bodu 20

Cílem změny textu tohoto přechodného ustanovení je pouze upřesnit stávající text tak, aby z něj jasně plynula možnost vstupu do systému i těch příslušníků a vojáků tam uvedených, kteří v rozhodné době své povolání opustí.

K článku II

Všechny změny provedené tímto zákonem se vztahují i na právní vztahy vzniklé ze smluv o důchodovém spoření vzniklých přede dnem účinnosti tohoto zákona, tedy účastníci, kteří uzavřeli smlouvu před účinností této novely, budou moci využít nových možností, které novela zákona přináší.

K části druhé – Změna zákona o důchodovém pojištění

Změny navazují na úpravu provedenou v zákoně o důchodovém spoření. V případě, že účastník ukončí důchodové spoření způsobem uvedeným v návrhu na změnu zákona o důchodovém spoření (vystoupení po 5 letech účasti a převedení určené části prostředků do státního rozpočtu), nebude doba jeho účasti na důchodovém spoření ovlivňovat výši starobního důchodu z důchodového pojištění.

K části třetí – Účinnost

Vzhledem k navrhovaným lhůtám pro vstup účastníků do důchodového spoření se navrhuje, aby účinnost zákona byla stanovena jeho vyhlášením. Změny, které novela obsahuje, nutně nevyžadují dlouhou dobu pro dotčené subjekty k přizpůsobení navrhovaným změnám.

V Praze dne 2. 7. 2013

Miroslav Kalousek, v.r.

Helena Langšádlová, v.r.

Marek Benda, v.r.

Radim Vysloužil, v.r.

